

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en arkeologisk förundersökning vid kvarteret Åkroken 3, Nyköping

Linderson, Hans

2009

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2009). *Dendrokronologisk analys av en arkeologisk förundersökning vid kvarteret Åkroken 3, Nyköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2009:6). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

9 Feb 2009

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2009:6

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING VID KVARTERET ÅKROKEN 3, NYKÖPING

Uppdragsgivare: Landstinget Sörmland Kultur & utbildning Sörmlandsmuseum, Box 314 61126
Nyköping Org nr 232100-0032 (kontaktperson Björn Pettersson). Ref E-faktura 420004290

Område: Nyköping **Prov nr:** 04679-04706 **Antal sågprover:** 27

Dendrokronologiskt objekt: Smärre utgrävda schakt

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr : D--	Träd slag	Antal år mätt vanligen i två radier	Splint (Sp) Bark (B) Vwank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår S(sommar) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
04679	1	Gran	23	W?	Ej datering	-	30
04680	2	Gran	12	W	Ej datering	-	20
04681	3	Gran	58	W	Ej datering	-	60
04682	4	Gran	53	Nära w	Ej datering	-	60
04683	5	Tall	11	W	Ej datering	X-7	20
04684	6	Gran	31-lw	W	Ej datering	X-1	40
04685	7	Tall	34-lw	Sp 23, W	Ej datering	X-8	40
04686	8	Gran	20-lw	W	Ej datering	-	30
04687	9	Gran	39	W	Ej datering	X	40
04688	10	Gran	32-lw	W	Ej datering	X-1	40
04689	11	Gran	25-lw	W	Ej datering	-	30
04690	12	Gran	26-lw	W	1224	S 1224	30
04691	13	Gran	61	W	1224	V 1224/25	70
04692	14	Gran	22	W	1224	1225±1	30
04693	15	Gran	30	W	Ej datering	-	40
04694	16	Gran	22	W	1223	1224± 1	30
04695	17	Gran	32	W	1216	V 1216/17	40
04696	18	Gran	21	W	Ej datering	-	30
04697	19	Gran	46-lw	W	Ej datering	-	50
04698	20	Gran	20	W	Ej datering	-	30
04699	21	Gran	33	W	Ej datering	-	40
04700	22	Gran	45	W	(1229)	(V 1229/30)	50
04701	23	Gran	29	W	Ej datering	-	30
04702	24	Gran	11	W	Ej datering	-	20
04703	25	Gran	58	W	1204	V 1204/05	60
04704	26	Gran	21	Nära w	Ej datering	-	60
04705	27	Ek	225	Sp 2 ej w	1137	1152 ± 7	270
04706	28	Ek	135	Sp 2 ej w	1139	1154 ± 7	200

Dateringsbeskrivning:

Prov 27 och 28 dateras var och en för sig med lokala kronologier och sträcker sig tillbaka till år 912. De daterade proverna från 12 till 25 utgörs av granvirke men dateras med lokala tallkronologier samt en grankronologi från Gotland. Det är prov 13 och 25 som direkt daterats, övriga prover har daterats mot prov 13.

Dateringen av prov 22 är osäker eftersom den inte passar med de övriga individerna (prov 12-25) och bör ses som en möjlig eller på sin höjd sannolik datering.

Proverna från 5 till och med 10 (ej prov 8) har relativt daterats men det har inte lyckats korsdatera dessa mot en daterad kronologi. Granen är avverkad vinterhalvåret år X eller sommaren år X-1. Tallarna är avverkade 7 eller 8 år före år X. I tabellens fjärde kolumn står antalet årsringar samt i några fall ”-lw” (late wood). Detta visar att yttersta årsringen inte är fullt utvecklad, vilket visar att virket är sommaravverkat.

Skoglig beskrivning och diskussion:

Ekproverna är tagna från träd som stått under hela dess levnad i ett slutet skogsbestånd (mycket täta årsringar), vilken går tillbaka till början av 900-talet fram till mitten av 1100-talet. Det övriga materialet är av tall och gran men domineras av gran. Samtliga (prov 1-26) är frodvuxna och har avverkats vid låg ålder (ur skogsproduktionssynpunkt) (jämför tabellen längst till höger). Tillväxten och skogsbruket är således ganska likt det som sker i dagens barrblandskog i området.

Några kuriösa detaljer kan nämnas;

Många eller alla daterade barrträden skulle kunna vara resultatet av återskogning (ersättningsträd) för de avverkade ekarna från mitten av 1100-talet, dvs samma ståndort.

Egenåldern av träden ökar inte uppåt i stratigrafien, vilket tyder på ett kontinuerligt ”hårt” skogsbruk eller att virket i överliggande strata inte är särskilt mycket äldre.

Vissa träd (tyvärr odaterade) uppvisar ett speciellt tillväxtkaraktäristika som är typiskt för blädning eller gallring. Denna har inträffat ungefär 15 år före de undersökta trädens avverkning (se figuren, visande fällningsskada samt en extrem tillväxtökning)

Hans Linderson

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, 0738-448812

Fax +46-46-2224830

e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet.
Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891 , 0738-448812